

ת"פ 14665/04/19 - מדינת ישראל נגד אחים י.ד. כהן חברה לבנין בע"מ, נווה כהן, רובין רויף

בית הדין האזורי לעבודה באר שבע

ת"פ 14665-04-19
25 ינואר 2021

לפני: כב' סגן הנשיא השופט צבי פרנקל

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד יוסי עטון

-

הנאשמים:

1. אחים י.ד. כהן חברה לבנין בע"מ
2. נווה כהן
3. רובין רויף
ע"י ב"כ: עו"ד אורי שפיגל

החלטה

1.

1. מר רובין רויף, הנאשם 3 מבקש שלא לקבל את הודעתו מיום 6.8.17 כשנחקר על ידי חוקרים מטעם המאשימה.

כתב האישום מייחס לנאשם 3 עבירות של:

א. בדיקת פיגום - תקנה 5(א) ו - 20 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח - 1988 + סעיף 191 ו - 225 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תשל"ל - 1970.

ב. חובות של ממונה על העבודה - תקנה 1 ו - 8(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), תשנ"ז - 1977 + סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תשל"ל - 1970.

2. ב"כ הנאשמים טען שמעיון בחומר החקירה - עיקר הראיות לכאורה להוכחת אשמתו לכאורה של הנאשם 3 בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום מקורם בחקירתו מיום 6.8.17. בדיון ביום 4.2.20 ביקש ב"כ המאשימה להגיש את הודעתו של הנאשם 3 בהתאם לסעיף 11 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א - 1971 באמצעות עד תביעה 1 מר אופיר מנדלבאום. הסניגור התנגד להגשה וטען

עמוד 1

לפסלות ההודיה.

3. הסניגור טען שהחקירה נגבתה באמצעים פסולים שאינם קבילים ולא ניתן לעשות בהם שימוש והדברים שנכתבו בהודעה לא מייצגים את האמירות מרצון חופשי של הנאשם ונעשו שיטות חקירה בלתי הוגנות וביקש לקיים משפט זוטא, ב"כ המאשימה לא התנגד לקיום משפט זוטא.

4. מטעם המאשימה העיד גובה ההודעה מר אופיר מנדלבאום וכן העיד הנאשם 3.

5. מר מנדלבאום מפקח בטיחות בעבודה מיום 4.2.20 העיד כי החקירה התקיימה בחדרו של מנהל העבודה באתר (עמ' 8 שורה 23); לדבריו בוצעה אזהרה והנאשם היה מודע לחשדות (עמ' 8 שורות 24-17); העיד כי לנאשם יש הבנה טובה לשפה (עמ' 8 שורות 30-31); אם הנאשם היה מבקש מתורגמן העד סיפר שהיה מציין זאת (עמ' 9 שורה 1); סיפר על תהליך החקירה - "לאחר סיום מתן העדות, אני מעביר לקריאתו של העד שיקרא את העדות ויאמר אם יש לו הסתייגויות בסיומן אני מבקש לחתום על העדות" (עמ' 9 שורות 4-6); בזמן החקירה נכחו עוד 2 מפקחים אופיר בוסקילה וליאור קפיטן וציין שחושב שהנאשם נכח גם כן (עמ' 8 שורות 7-10); סיפר שלא הבחין במצוקה של הנחקר (עמ' 9 שורות 13-14); החקירה לא ארכה יותר מחצי שעה (עמ' 9 שורה 20); סיפר שהשאלות שנכתבו הן שאלות שלו והתשובות הן מילותיו של הנחקר (עמ' 9 שורות 20-23).

בחקירתו הנגדית אישר שתשובתו לגבי אורך החקירה היא הערכה כללית (עמ' 10 שורה 8) ואישר שהוא לא יודע מתי הסתיימה החקירה וכמה זמן היא נערכה (עמ' 10 שורות 15 - 16). בחקירתו לא השיב ולא הסביר באיזה אופן פעל על מנת לאפשר לנאשם 3 לקבל את מלוא זכויותיו והוא אישר שהוא לא זוכר אם כתיבת האזהרה וסעיפי העבירה נרשמו לפני חקירת הנאשם או אחריה (עמ' 11 שורות 29 - 30). כשנשאל בחקירתו הנגדית האם חלה עליו חובה לתעד את השאלות והתשובות של הנחקר, השיב "רשמתי רק את השאלות". בהמשך השיב שהוא לא זוכר אם כתב את תשובות הנאשם 3 כי עברו שנתיים וחצי והדברים שהשיב בחקירתו הראשית נאמרו למיטב ידיעתו (עמ' 13 שורות 12 - 14).

הסניגור התייחס לתיעוד החלקי של החקירה כך למשל שלא תועדו הנוכחים בחקירה ולא תועד כל אשר התרחש בחקירה (עמ' 11 שורות 7-12 ועמ' 10 שורה 30 עד עמ' 11 שורה 1). כשנשאל העד לגבי הבנתו ושליטתו של הנאשם בשפה העברית השיב שלנאשם יש הבנה טובה לשפה (עמ' 8 שורות 30 - 31) אך בהמשך אישר שייתכן שהנאשם לא הבין את הכתוב בהודעה (עמ' 13 שורה 1).

6. הנאשם העיד ביום 13.12.20 וסיפר שהוא בן 76, עלה לישראל בשנת 1992, מתגורר ועובד בישראל מעל 30 שנה, עוסק בתחום הבנייה ורשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים בישראל מיום 16.6.92. בעדותו העיד שהעברית השגורה בפיו היא ברמה של "לקנות בשוק" ולא ברמה של חקירה תחת אזהרה או הליך משפטי (עמ' 24 שורות 1 - 5 ועמ' 32 שורות 7-8). הנאשם אישר שהסבירו לו שזכותו להתייעץ בעו"ד (עמ' 26 שורות 20-24) אך לא הסבירו לו מפני מה ובאיזה עבירות הוא חשוד וכן לא הוסברו לו כל זכויותיו לרבות הזכות לשמור על זכות השתיקה (עמ' 26 שורות 13-16).

7. המאשימה טענה שמהעדויות עלה שהנאשם 3 שולט בשפה העברית. מדובר באדם עתיר ניסיון בענף הבניה בעל תעודה ישראלית של מהנדס בניין שכאמור מתגורר בישראל מעל ל - 30 שנה. לטענת המאשימה מתוכן החקירה ומתשובותיו עולה שהנאשם שולט בשפה העברית.

זאת ועוד, הנאשם בחר שלא להיעזר במתורגמן שזומן לדיון בבית הדין ולאחר מספר שאלות בהן נעזר במתורגמן השיב לשאלות בעברית. כמו כן טען ב"כ המאשימה שהחקירה נערכה באופן רציף ונכתבה בזמן אמת וגיליון החקירה משקף נאמנה את מהלך החקירה ותוכנה.

לטענת ב"כ המאשימה עדותו של הנאשם בבית הדין הייתה לא עקבית, תשובותיו היו מתפתלות וגירסתו התפתחה, מה שמלמד על מגמתיותו וייתכן על אף הכנה לקראת הדיון.

8. מר מנדלבאום נשאל בסוף חקירתו אם פעל בהתאם להוראות חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) תשס"ב - 2002 והשיב שהוא לא מכיר את החוק (עמ' 15 שורות 4-5).

דין והכרעה:

9. בע"פ 4109/15 ליאור מירז נגד מדינת ישראל פסק הדין מיום 9.7.17 סקר בית המשפט העליון את ההלכה ביחס לקבילות ולפסילות הודאת חוץ של נאשם:

"... ביסודו של דבר, לאחר הלכת יששכרוב, הותוו שני אפיקים לבחינת קבילותה של הודאת נאשם: האחד - מבחן סטטוטורי המעוגן בהוראת סעיף 12 לפקודת הקובעת כי הודאת חוץ של נאשם תהא קבילה רק מקום בו הוכח שההודאה הייתה "חופשית ומרצון", וזאת במטרה להגן, בעיקר, על זכותו של הנחקר לשלמות הגוף והנפש כמו גם על זכותו לאוטונומיה של הרצון החופשי ... ודוק: לא כל פגיעה בזכויות שהוזכרו תביא לשלילת קבילות ההודאה, כאשר יש לבחון בכל מקרה לגופו האם אמצעי החקירה הפסולים שננקטו הביאו בפועל לפגיעה "משמעותית וחמורה" באוטונומיה רצונו ובחופש בחירתו של הנחקר במסירת הודאתו (הלכת יששכרוב, עמ' 520-522). רק מקום בו הגיעה רמת הפסלות כדי פגיעה "בצלם דמות האדם" של הנחקר, תיפסל ההודאה, מניה וביה, ללא בחינת ההשפעה המעשית על חופשיות רצונו של הנחקר .

השני - דוקטרינת הפסילה הפסיקתית שהתגבשה ועוגנה בהלכת יששכרוב, במסגרתה נתון לבית המשפט שיקול דעת לקבוע כי הודאה אינה קבילה מקום בו הגיע למסקנה כי זו הושגה שלא כדין וכי קבלתה כראיה במשפט תגרום לפגיעה מהותית בזכותו של הנאשם להליך הוגן (שם, עמ' 569-570; עניין מובארק, פסקה 39). יובהר, כי "מדובר בנוסחת איזון עקרונית השואפת להשגת פשרה ראויה בין מכלול הזכויות והאינטרסים הרלוונטיים לשאלת קבילותן של ראיות שהושגו שלא כדין, ובהם: חשיפת האמת העובדתית, הלחימה בעבריינות וכן ההגנה על שלום הציבור ועל זכויות נפגעי העבירה מחד גיסא; אל מול ההגנה על זכויות הנאשם ועל הגינות ההליך הפלילי וטוהרו מאידך גיסא" (הלכת יששכרוב, עמ' 569). בהקשר לכך יביא בית המשפט, בין שיקוליו, את אופייה וחומרתה של אי-החוקיות שהייתה כרוכה בהשגת ההודאה; את מידת ההשפעה שהייתה לאמצעי החקירה שאינו חוקי

על אמינות ההודאה שהושגה; ואת הנזק והתועלת החברתיים הכרוכים בפסילת ההודאה (שם, עמ' 562-567). יודגש, כי עסקינן בדוקטרינת פסילה "יחסית", כך ש"לא כל סטייה מכללי החקירה ולא כל אמצעי שהופעל בחקירה, גם אם אינם מקובלים על בית המשפט, יביא לפסילת הראיה" (שם, עמ' 563).

10. לאחר שבחנתי את הראיות שהובאו בפניי, מצאתי כשלים בהתנהלות חקירת הנאשם. מעדותו של גובה ההודעה מפקח הבטיחות מיום 4.2.20 עולה שבזמן החקירה נכחו עוד שני מפקחים, אין תיעוד בהודעה לנוכחותם. בטופס החקירה בכל עמוד יש מקום מובנה למילוי השעה של החקירה כדי שניתן יהיה לבקר ולעקוב אחרי זמן החקירה וכדי שטופס החקירה ישקף ככל הניתן את אשר התקיים בחקירה, עם זאת בטופס החקירה אין ציון של שעות החקירה והחוקר אישר שהוא לא מילא נתונים אלה ולא נתן הסבר לכך.

לא הוסברו לנחקר מלוא הזכויות המוקנות לו כחשוד בעבירות פליליות. החוקר השיב שלשיתו די בכך שהוא מודיע לנחקר שיש לו זכות להיוועץ בעו"ד (עמ' 10 שורה 21). אינני מקבל זאת, יש להודיע לנחקר על זכויות נוספות כמו הזכות לשמור על זכות השתיקה ועל זכות להימנע מהפללה עצמית.

החוקר אישר שהוא לא זוכר אם כתיבת האזהרה וסעיפי האזהרה נרשמו לפני חקירת הנאשם או לאחריה. פרוטוקול החקירה אמור לשקף את החקירה כפי שהיא ולא לרשום את האזהרות לאחר חקירתו של הנאשם מבלי שהדבר תועד. בחקירתו השיב החוקר שהוא לא זוכר אם הדברים שנרשמו מפי הנאשם לגבי הודאתו לגבי היעדר בדיקת הפיגומים אכן נאמרו על ידי הנאשם.

בשל חשיבות הדברים להלן תשובתי של החוקר כפי שנאמרו בפרוטוקול לפני ביום 4.2.20:

"ש. אתה בשורה 6 כתבת מפיו של ראובן שהוא ענה "ת: מחר העובדים יקבלו צמ"א על פי תקנות הבטיחות בעבודה" אני אומר לך שזה סגנון דיבור שראובן לא מכיר לא יודע מה זה צמ"א שהצגתי לו את דוח החקירה, הוא לא משתמש בשפה זו, לא הבין את הפירוש של המילה צמ"א כפי שנרשמה מפיו מה יש לך לומר על כך.

ת. לא זוכר.

ש. מפנה אותך לעמ' 3 לחקירה אתה שואל אותו לגבי בדיקת פיגומים, תאשר אם אתה זוכר שבניגוד למה שרשמת כאן ראובן אמר שכן עשה בדיקה.

ת. לפי מה שרשום הוא לא עשה. לפי התשובה בעדות רשום שהוא מסר לי שהוא לא בדק את הפיגומים.

ש. אני אומר לך שראובן ענה לך שעשה בדיקה ויזואלית והוא לא אמר לך שהוא לא עשה בדיקה זה תוספת שאתה הוספת או אחד החוקרים בחקירה ולא מפיו.

ת. לא זוכר".

עמ' 13 שורות 18-29 לפרוטוקול מיום 4.2.20.

11. הנאשם לא הכחיש שחתם על טופס ההודעה אולם העיד שלא נתנו לו לקרוא את החקירה והוא גם לא ניסה כי הוא לא יודע לקרוא את שכתב החוקר (עמ' 23 שורות 7-3). גם אם הנאשם חי בישראל למעלה מ-30 שנה, ניתן היה לזהות שיש לו קושי בשפה העברית, מצב שמחייב להקפיד יותר בחקירתו ואף לבחון זימון של מתורגמן.

12. **האם יש לפסול את ההודעה מכוח דוקטרינת הפסילה הפסיקתית?**

הנאשם בן 76, נמצא בישראל משנת 1992, אישר שלמד עברית באולפן אך עדיין התרשמתי שלנאשם קושי להבין מושגים משפטיים בעברית.

על החוקר ליידע חשוד באלו עבירות הוא חשוד, ליידעו על זכות השתיקה ואין די בידעו על זכות להיוועץ עם עורך דין. בנסיבות אלה נפגעה פגיעה מהותית זכות המבקש ובכלל זה זכות החיסיון מפני הפללה עצמית.

חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) התשס"ב - 2002 (להלן - חוק חקירת חשודים). קובע שחקירתו של חשוד תתנהל בשפתו או בשפה שהחשוד מבין ודובר. החקירה התבצעה באתר הבנייה ועל פי החוק, כאשר חקירה מתבצעת מחוץ לתחנה יש לתעד אותה בתיעוד חזותי, בתיעוד קולי או בתיעוד בכתב.

בעניינינו נערך תיעוד בכתב אולם הטופס אינו משקף באופן אמיתי ומלא את שנעשה בחקירה: אין תיעוד של זמן החקירה, מועד סיום החקירה, מי נכח בחקירה, חתימת כל הנוכחים בחקירה. רשימת התשובות וסעיפי החוק לא בהכרח נרשמו בסדר כפי שנאמרו, אם נאמרו.

זאת ועוד, משהחקירה נעשתה בשטח (באתר הבניה) היה צורך שההחלטה בדבר ניהול חקירת החשוד מחוץ לתחנה והנמקתה יתועדו בכתב סמוך ככל האפשר לקבלת ההחלטה. תיעוד זה לא הוגש, וככל שהנחקר אינו יודע קרוא וכתוב בעברית, ייקרא התיעוד בפניו ויוסבר לו האמור בו.

התיעוד של החקירה בכתב צריך לשקף נאמנה את מהלכה של החקירה ואת נוסח השאלות והתשובות. הדברים נכונים ביתר שאת מקום בו נעדר תיעוד חזותי של החקירה, אז החוקר צריך לנקוט משנה זהירות.

13. לאור כל האמור הגעתי למסקנה כי הודעתו של הנאשם לא הייתה חופשית ומרצון משלא הוסבר לנאשם באילו עבירות וחוקים הוא חשוד ולא הוסברה לו הזכות לשמור על זכות השתיקה ולא הוסבר לו

כי מה שייאמר יכול לשמש כנגדו, נפגעה זכות הבחירה והאוטונומיה של הנאשם אם למסור הודיה או לא.

לצד זה החקירה התבצעה מבלי שהחוקרים הקפידו על הוראות חוק חקירת חשודים, כאמור, החוקר אישר שאינו מכיר את החוק. הצטברות הכשלים כולם ובכלל זה משהתנהלות החוקרים הייתה בניגוד להוראות חוק חקירת חשודים כאשר הנאשם אינו שולט בשפה העברית ברמת קריאה והבנה של המונחים המשפטיים תוך פגיעה בזכויות היסוד שלו ומבלי שניתן לבצע בקרה על תוכן הדברים שנאמרו בחקירה, אני פוסל את החקירה.

14. מועד ההוכחות הקבוע ליום 14.2.21 - נותר בעינו.

ניתנה היום, י"ב שבט תשפ"א, (25 ינואר 2021), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.